

Enviar la Correspondencia a: Cas. Correo No. 8. Sucursal 17 - Bs. Aires.

Redacción y Administración
LEANDRO L. ALEM 14
T. E. 34 - 1322
Uradne ure od 10-12

★
ANUNCIA:
Za eno leto \$ 8.—
Za pol leta \$ 5.—
Za inozemstvo 2 dolarja
Posamezna šteč. 20 cts.

SLOVENSKI GLAS

(LA VOZ ESLOVENA)

PERIODICO QUINCENAL DE LA COLECTIVIDAD ESLOVENA (YUGOSLAVA) PARA TODA SUD AMERICA

REGISTRO NACIONAL
DE LA PROPIEDAD
INTELLECTUAL
No. 297218

CORREO
ARGENTINO
Seccional 18

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 3158
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 1551

LETO (AÑO) IV.

BUENOS AIRES, 7 DE NOVIEMBRE (NOVIEMBRA) DE 1949

Núm. (Štev.) 38

Jugoslavija dosegla sedež v Varnostnem svetu

Na zgodovinskem zasedanju Organizacije Združenih narodov, dne 20. oktobra t. l. so se vršile volitve za tri sedeže v Varnostnem svetu, za katere 1. januarja 1940 poteče dveletni termin Ukrajini, kakor tudi Argentini in Kanadi.

V smislu neuradnega sporazuma, kateri je bil dosežen na prvem zborovanju generalne skupščine v Londonu, je šest sedežev v Varnostnem svetu razdeljenih na podlagi geografskih pokrajin. V preteklosti je bil običaj, da države iz vsake pokrajine imenujejo po enega kandidata. Ta običaj je bil prelomljen samo enkrat, ko so Zedinjene države podpirale Češkoslovaško, katera tedaj še ni bila še pod popolno sovjetsko dominacijo. Toda tedanji češkoslovaški minister Masaryk ni hotel, da bi Češkoslovaške kandidirala proti volji Sovjetske unije, nakar so Zedinjene države podprle Indijo. Po ponovnih in ponovnih volitvah se je Indija umaknila, nakar je bila izvoljena Ukrajina.

Za sedež v Varnostnem svetu je se-

daj kandidirala Češkoslovaška, katero kandidaturo je podpirala Sovjetska zveza in seveda tudi vse njene satelitke. Volitve 20. oktobra so se vršile tajno. Končni izid volitev je bil, da je Jugoslavija z 39 glasovi, proti 19, (to je z dve tretjini potrebnih glasov) bila izvoljena, da zasede sedež v Varnostnem svetu. Višinskija je pa to zelo razburilo in izjavil je, da so take volitve "nepravilne" ter da se je tudi obenem kršilo organične karti OZN. Višinski je s svojim stališčem hotel dokazati, da Jugoslavija ne spada med slovanske države, da geografsko ne pripada k tej skupini pokrajin ter da bi se moralo vsled tega izvoliti Češkoslovaško državo.

Mesto Argentine bo v bodoče predstavljala južnoameriške države v Varnostnem svetu Ekvador. Indija pa je zasedla sedež, katerega je do sedaj imela Kanada.

Da si je Jugoslavija pridobila sedež v Varnostnem svetu, je to poročstvo za ohranitev miru, kjer bo tudi branila neodvisnost in svobodo vseh narodov.

Henri Wallace obsoja klevetniško gonjo proti novi Jugoslaviji

Dosledno marksistično stališče Jugoslavije v sporu s kominformističnim blokom s Sovjetsko zvezo na čelu je začelo odpirati oči vsemu svetovnemu naprednemu gibanju, ki se nikakor ne more sprijazniti z breznačelno gonjo proti oni Jugoslaviji, ki je bila vse do zloglasne resolucije za vzgled vsem svobodoljubnim in naprednim narodom sveta. Poročali smo že o izjavah francoskega naprednega intelektualca Cas soua in angleškega laburističnega poslanca Zilliacusa. Sedaj se tem izjavam pridružujejo podobne izjave ameriških progresivnih avtoritet, med njimi izjave predsednika progresivne stranke ZDA Henri Wallacea, ter še vplivnega voditelja iste stranke Johna Rogerja.

Pred kratkim je Wallace imel govor, ki ga je tisk tolmačil kot zjavo, proti protijugoslovanski kampanji, ki jo je sprožila Sovjetska zveza. V tem svojem govoru je med drugim dejal: **Nasprotni smo temu, da ena država grozi, in kaže svojo silo, svojo mornarico ali s premikanjem vojnih čet. To velja za Sovjetsko zvezo kakor za ZDA in V. Britanijo.**

Te Wallaceove izjave predstavljajo namreč stališče tisočev naprednih Američanov, ki se ne morejo sprijazniti z dejstvom, da Sovjetska zveza vodi po-

litiko ustrahovanja proti drugim narodom.

Drugi voditelj ameriške napredne stranke, John Roger, pa je na kontinentalnem kongresu za mir obsodil neprijateljsko postopanje Sovjetske zveze do Jugoslavije. Zatrjujoč, da ne vidi razlike med poskusi ameriških imperialistov, ki imajo namen obkoliti in izolirati države vzhodne Evrope, ter gospodarsko blokado, ki jo izvaja Sovjetska zveza proti Jugoslaviji, je Roger dejal: "V skladu z Marshallovim planom pravimo mi, ZDA, vzhodni Evropi, naj preneha trgovati z Vzhodom. Informbiro pravi svojim državam, naj prenehajo trgovati z Jugoslavijo."

Ameriška napredna javnost kaže vedno večje zanimanje za Jugoslavijo in želi predvsem spoznati bistvo spora med komunistično partijo ZSSR in KPJ. Napredni ameriški list "Copmas" je v ta namen odprl diskusijo, v kateri poziva svoje čitatelje, naj izrazijo svoje mnenje in postavljajo vprašanja. Ameriška protestantska napredna revija "Churchman" pa ugotavlja, da obstaja temeljita razlika med metodami, ki se jih poslužujeta ZSSR in Jugoslavija. Dočim je Jugoslavija objavila vse sovjetske obtožbe proti njej, ni sovjetski tisk objavil nobenega jugoslovanskega dokumenta.

32. obletnica velike oktobrske revolucije

Pred 32 leti je ruski proletarijat s pomočjo ubožnega kmeta in pod vodstvom zmagoslavne boljševiške partije, kateri sta načelovala velika voditelja Lenin in Stalin, strmoglavil oblast izkoriščevalcev in prevzel oblast v svoje roke. Rusko delovno ljudstvo si je torej samo priborilo oblast in tako pričelo novo dobo življenja, v kateri si je ustvarilo pogoje za zgraditev mogočne socialistične države, t. j. Zveze sovjetskih socialističnih republik.

In v čem je ta ogromni pomen velike oktobrske revolucije? Oktobrska revolucija je bila izvedena leta 1917. Carska revolucija je bila znana po svoji zaostalosti in zatiranju delovnega ljudstva. Delavec in kmet nista pomenila nič, plemič in tovarnar vse. Zatiranje delovnega ljudstva je, kakor povsod na svetu, vedno bolj naraščalo. Delavci in kmeti so se pričeli upirati, te upore pa je carska policija krvavo dušila. Vodje uporov, najboljši sinovi svojega ljudstva so bili pobiti in pregnani v Sibirijo in inozemstvo. V inozemstvu so se povezali z dalavskimi voditelji in se seznanili z nauki Marxa in Engelsa, ki sta znanstveno dokazala nujnost te borbe in izdelala njeno teorijo. To so nato ponesli v Rusijo in jo posredovali delavskemu razredu. Borba proti izkoriščevalcem je s tem dobila svojo znanstveno nalogo. Iz te borbe sta zrastle njena velika voditelja V. I. Lenin in J. V. Stalin. Lenin je v partijo povezal najboljše in najzvestejše in najbolj predane delavce in postavil temelje organizirani borbi. Partija je začela voditi delavski razred in delovno ljudstvo.

Kapitalistično gospodarstvo tedanjih držav, ki je temeljilo na izkoriščanju svojega naroda, še bolj pa kolonijalnih narodov, je prestajalo prav zaradi svoje oblike vedno pogostejše krize. Dobički posameznih magnatov so postajali vedno manjši, njihov pohlep po denarju pa vedno večji. Zato začnejo imperialistične države, ki so jih vodili denarni mogotci, prvo svetovno vojno, v kateri so si hoteli ponovno razdeliti svet in narode. Delavce in kmete, ki so jih sedaj izkoriščali samo gospodarsko, so nagnali v svetovno klavnico, da bi se borili za žep svojih gospodarjev. Ko je zatiranje doseglo v Rusiji višek, je Partija z Leninom na čelu povedla delovno ljudstvo v revolucijo. 7. NOVEMBRA (po starem koledarju 25. oktobra) so bili izkoriščevalci razbiti. Oktobrska revolucija je uspela. Pokazala je delovnemu ljudstvu vsega sveta, da je mogoče strmoglaviti oblast izkoriščevalcev, ljudstvu v Rusiji pa dala možnost, da si samo ustarija in vodi svojo državo, življenje in gospodarstvo. Država in gospodarstvo, ki ga nista več vodili posamezniki z lastnimi interesi, temveč ljudstvo v korist ljudstvu, se je vedno bolj krepilo. Delavci in kmetje, ki so postali iz sužnjev gospodarji, so spoznali, da bo vsako njihovo delo koristilo skupnosti in s tem njenim samim.

Po oktobrski revoluciji, v letih socialističnega tekmovanja je na osnovi pridobitev Oktobrske revolucije zrastle iz najbolj zaostale najbolj napredna država novega tipa, z novim družabnim redom in novim gospodarstvom, država svobodnih ljudi, mogočna Sovjetska zveza.

NAPREDNO ČLOVEČANSTVO CELEGA SVETA POZDRAVLJA Z NAVDUŠENJEM NOVO OBLETNICO VELIKE SOCIALISTIČNE OKTOBRSE REVOUCIJE, KI SKUPNO S SOVJETSKIMI NARODI PRAZNUJE TA ZGODOVINSKI DAN.

Moskva je zakasnila, ko je zahtevala naj veleposlanik Mrazović zapusti Sovjetsko zvezo

Sovjetska zveza je zadnje dni meseca oktobra izročila Jugoslaviji noto v kateri je zahtevala naj odstrani iz Moskve svojega veleposlanika Karla Mrazovića. V noti se navaja razlog, da se je v budimpeštanskem procesu proti Rajku dokazalo, da je tudi Mrazović vršil špijonažo ter da je potom jugoslovanskega časopisja blatil Sovjetsko zvezo.

Jugoslovanska vlada je na Sovjet-

sko noto odgovorila, da je izgon Mrazovića zelo zakasnel, kajti Mrazović se je iz Moskve vrnil že meseca septembra, namreč že prej kakor je Sovjetska Zveza preklicala prijateljsko pogodbo z Jugoslavijo.

Karl Mrazović je bil že prve dni oktobra imenovan za predsednika Prezidija Sabora Ljudske republike Hrvatske. Mesto prezidija Sabora je bilo, kot znano, prazno po smrti pesnika Vladimirja Nazorja.

Naš narodni praznik 29. NOVEMBER bomo proslavili s svečano akademijo, ki se vrši v nedeljo 27. t. m. ob 9 uri v dvorani "Rossini", Cangallo 2535.

Kaj govore jugoslovanski izseljenci o Jugoslaviji

Zadnje dni meseca septembra se je mudila v Jugoslaviji na obisku večja skupina jugoslovanskih izseljencev iz Francije, ki je prehodila skoraj vso Jugoslavijo, se seznanila z graditvijo socializma v njej in obiskala tudi maršala Tita. Ko so se vrnil, so iz Francije poslali maršalu Titu pismo v katerem pravijo med drugim:

V petnajstih dneh bivanja v Jugoslaviji smo videli mesta in vasi. Videli smo Beograd, Zagreb in druga glavna mesta ljudskih republik, videli smo giantska stavbišča, nove tovarne, kmetijske obdelovalne zadrage, seznanili smo se z junaško mladino Jugoslavije, s pionirji, ki uživajo srečna otroška leta v svoji prerojeni domovini. Ko smo vse to gledali smo z občudovanjem opazili velikansko preobrazbo Jugoslavije, doseženo pod vodstvom KP na čelu s Teboj, tovariš Tito. Povsod na vsakem koraku smo videli, da so se vnaši domovini dogodile velike stvari, da ona zares s hitrimi koraki zgrajuje socializem, da v njej zelo hitro izginjajo sle-

dovi tiste nazadnjaške kapitalistične dežele, ki smo jo mi morali zapustiti. Ko smo se vrnil, in obiskali svoje rodne vasi in mesta, kamor smo se vračali s svojimi družinami, smo se prepričali, da vstaja novo življenje, kot smo ga mi tukaj pustili, da je njihova sedanjost srečna in bodočnost zagotovljena. Zato se mnogi od nas že pripravljajo na vrnitev v vašo drago domovino Jugoslavijo.

Vse to, kar smo s svojimi očmi videli v svoji domovini, vse to kar smo doživeli v socialistični Jugoslaviji, nam omogoča, da bomo vsemu svetu jasno povedali, da je vse tisto laž, kar govore o Jugoslaviji tvoreci in pristaši resolucije Informbiroja, da je laž, da se Jugoslavija vrača v kapitalizem. Razumljivo nam je, da kapitalistične države po naukih marksizma-leninizma, za nas delavce pa je nerazumljivo in nerazumno in nedopustno, da vodstva nekaterih komunističnih partij uporabljajo navadne laži in klevete v odnosih do narodov Jugoslavije, do njihove slavne partije in junaškega vodstva.

Razstava ob stoletnici železnice v Ljubljani

Če si te dni pogledal od pošte proti Trzinu, si že od daleč opazil, da se tam logaja nekaj nenavadnega. Stoletnica železnice — je bil prvi odgovor radovednosti, ko si začuden obstal pred belordečim motornim vozom, ki so ga iz razbitin izdelali v mariborskih železniških delavnicah. Signali, moderna svetlobna signalna naprava, vse izdelek jugoslovanskih signalnih delavnic, kažejo na "stoj", kot bi ti hoteli povedati, da se prava razstava, prirejena v čast stoletnice, pričinja šele na levi strani drevoreda. Na tračnicah stoje vagoni, na njih desni pa lokomotive vseh vrst, ki ne kažejo samo razvoja železnice, marveč povedo še več: iz starega gradijo novo. In kakor je neboljena stara lokomotiva, tako se ti v primerjavi z moderno, ki jo uporabljajo za prevoz večjih tovorov, zdi neboljen ves stari svet. Že smo v prvem vagonu, ki so ga vzeli iz stare ropotarnice, toda pred desetimi leti je bil v prometu na kočevski in vrhniški progji. Poleg stoji nov potniški vagon, izdelan v celoti v Kruševcu, malo dalje pa veliki štiriostni vagon, ki je bil še pred kratkim razbitina.

Modra barva jedilnega vagona kar kliče, da vstopiš. Sami so ga izdelali v celoti. Izdelek jugoslovanskih tovarn so celo krozniki in steklenina, ki je na mizah. Stoli, prevlečeni s sivim usnjem, v stropu vagona svojvrstna razsvetljava. Še kratek pogled v kuhinjo in hladilnice in že te čaka novo presečenčje. Spalni vagon, ki so ga izdelali sami. Prva polovica vagona kaže, kakšen je podnevi, medtem ko je druga prirejena v spalne kuppeje. Toda nekaj novega je v teh vagonih. Sedež se premakne v trenutku in že je posteljica za otroke, česar nimajo niti vagoni mednarodne družbe "Wagon-Lits". Toda dalje moramo. Na razstavi vidimo ambulantni voz, v katerem se roentgenski aparat, zobna ambulanta, v drugem pa pravi laboratorij. Te vrste vagoni, izdelani v Jugoslaviji služijo za množične zdravniške preglede na podeželju in na železniških postajah ter tudi v primeru večjih nesreč. Svojevrsten je poštni vagon, zamisel inž. Šela, izdelek domačih tovarn. V

njem posluje pošta in prostora za pakete je dovolj. Že smo na koncu položenega tira, toda čaka nas novo presečenčje. Kinomed vožnja. Na razstavi vidimo tudi tovarne vagon, starega in novega tipa, šolski model, lokomotivo, ki v prerezu prikazuje lokomotivo, ki je bila v prometu pred 100 leti, moderno lokomotivo za potrebe tovarnega prometa ter naposled obstanemo pri veliki električni lokomotivi.

Razstava nam pokaže vse vrste pragov do zadnjega izdelka — betonskega železniškega pragu, ki so ga pred kratkim izdelali sami in ki po izdelavi prekaša inozemske izdelke. Tudi tračnice so novost. Železarna Zenica je jugoslovanskim narodom in v odgovor vsem notam izdelala domače tračnice, ki jih domači pritrilni material veže na pragove, izdelanih doma.

Smo v paviljonu, kjer spoznamo delovanje prometnega urada. Tu so bločne naprave najmodernejšega tipa. Tu visoko frekvenčni telefon, s katerim lahko dobiš zvezo z vsemi postajami v Sloveniji. Vse to je izdelek domačih signalnih delavnic. In kot posmeh zagledaš stare zastarele naprave, ki so jih še pred nedavnim uvažali in uporabljali.

Delovni kolektiv signalne delavnice v Siški je 500 prostovoljnih delovnih ur vložil v miniaturno električno železniško omrežje in z bliskovito naglico brzi po tračnicah električni vagonček, ki nosi napis Trst—Beograd—Skoplje. Kot se je do nedavnega zdela nevernim Tomažem ne-realna današnja stvarnost, tako se jim morda dozdeva ta napis bodočnosti, a vendar ni daleč dan, ko bodo na tej progji vozili resnični električni vlaki.

Na razstavi so jugoslovanski delovni kolektivi v malem pokazali, kaj vse že izdelujejo sami, toda na nekaj bi skoraj pozabili. V vseh razstavljenih vagonih vidimo skrb za delovnega človeka. Poštni vagon ima ležišča, prav tako imajo tudi vsi ostali vagoni udobne prostore za službujoče osebe. Toda razstava nam pokaže še več. Pokaže nam, da je to, kar se je še včeraj zdelo nemogoče, danes stvarnost in da z velikimi koraki stopa Jugoslavija v popolno gospodarsko neodvisnost.

(Po Primorskem dnevniku)

Ljudstvo zna gospodariti s svojimi naravnimi bogastvi

Jugoslovanska država je zelo bogata z rudami. Raznim industrijsko razvitim državam manjkajo te ali one važne rude, medtem ko se Jugoslavija lahko ponaša z njih raznovrstnostjo. Po nahajališčih bakra, svineca, boksita, živega srebra, železne rude itd. je med prvimi državami na svetu.

Ta ogromna rudna bogastva niso bila nepoznana pradedom jugoslovanskih narodov. V muzejih še dandanes lahko vidiš bakrene novce tedanjih prebivalcev. Srbski in hrvaški fevdalci so si iz domačega zlata in srebra vlivali denar, idrski rudnik pa so izkoriščali že v Napoleonovi dobi.

Izkoriščanje rudnikov je bilo v predvojni Jugoslaviji v rokah tujih kapitalistov, ki so kupovali rudna ležišča, ne da bi jih potem vsa izkoriščali. Jugoslovansko delovno ljudstvo, ki je kopal blago svoje rodne zemlje, ni imelo od njenega bogastva prav nobene koristi.

Narodnoosvobodilna borba je očistila državo tujih in domačih izkoriščevalcev. Ogromna rudna bogastva so postala last ljudstva. Jugoslovanska partija si je zadala nalogo, da bo ustvarila iz gnile Jugoslavije napredno-poljedelsko-industrijsko državo, kljub temu da so države ljudske demokracije hotele to preprečiti. Po njihovem mnenju naj bi FLRJ ostala samo agrarna država.

Svoje rudno bogastvo je mlada republika razstavila na zagrebškem velesejmu, ki se je zaključil dne 2. t. m. Ponosno se je dvigal sredi razstavnega prostora paviljon rudarstva, okoli katerega so bili razvrščeni paviljoni težke in kovinske industrije, elektroindustrije in industrije poljedelskih strojev. S to razstavitvijo so hoteli prireditelji ve-

lesejma dokazati, da se elektrifikacija in industrializacija države naslanjata na bogata rudna ležišča. V okencih paviljona so il razstavljeni vzorci kovinske rude, premoga, nafte in nekovin v surovem stanju.

Premog je zavzemal v paviljonu rudarstva prvo mesto. Tudi to črno rudo so v bivši Jugoslaviji nepravilno in nesmotrno izkoriščali. Po proizvodnji bakra je FLRJ prva v Evropi in peta na svetu. Nedavna raziskavanja geologov so dokazala, da so v Jugoslaviji neizčrpane rezervne bakrene rude. To je zelo velikega pomena za razvoj industrije, kajti baker je osnova elektrotehnike.

Razstavljeni boksit, iz katerega dobivajo aluminij, dokazuje, da se mlada republika po bogastvu njegovih ležišč uvršča med prve države na svetu. Aluminij postaja vedno bolj znamenit zaradi svoje odpornosti in zato vedno bolj izpodriva železo. Tudi svinec je ena izmed bogatih rud jugoslovanskega rudarstva.

V tem paviljonu se je videlo proizvodne ene najmlajših industrijskih vej: industrija nafte. Razen nahajališč surove nafte ima Jugoslavija tudi velike rezerve bituminoznih škrljevcev, iz katerih se pridobiva nafto. Poleg teh vseh naštetih rud, pa so bili še razstavljeni vzorci ostalega rudnega bogastva, kakor baker, iz katerega se dobiva čisto zlato, bizmut, ki je važna surovina za medicinsko industrijo, srebrov bromit itd.

Razstavljeno rudarstvo dokazuje, da je malo držav, ki bi se lahko pohvalile s takim uspehom. V tem je materialna osnova neodvisnosti in še večjega napredka v izgraditvi socializma v Jugoslaviji.

Osma obletnica vstaje Makedonskega naroda

Makedonsko ljudstvo je praznovalo 11. oktobra osmo obletnico vstaje proti fašističnim osvajalcem. Ob tej priliki je bil v Skoplju narodni festival, mimohod folklornih skupin, zborov, orkestrov itd. V narodnem gledališču, pa je bila slavnostna akademija. Na njej je govoril o pomenu tega nacionalnega praznika makedonskega naroda in o razvoju narodnoosvobodilne vojne v Makedoniji, član Politbiroja CK KP

Maršal Tito je ob tem prazniku poslal pozdravno brzojavko Lazarju Koliševskemu. V njej pravi, da je "s svojimi dosedanjimi uspehi v graditvi ljudske republike makedonski narod pokazal, da so bile lažne bajke raznih imperialistov o preteklosti o tem, da makedonski narod ni sposoben za živ-

ljenje, da makedonskega naroda sploh ni, marveč da so to Bolgari itd. Takšne in podobne bajke znova širijo sedaj, ko so se znova pričeli oglašati "osrečevalci", kakor so bolgarski šovinisti, ki govore o nerešenem makedonskem vprašanju v Vardarski Makedoniji itd. Da bi dosegli svoje imperialistične in šovinistične cilje, so si ti šovinisti zdaj izmislili bajko o tem, da Makedonija ni socialistična, ker je Informbiro označil FLRJ za kapitalistično deželo.

Naj takšno in podobno obrekovanje ne ovira makedonskega naroda v njegovem ustvarjalnem delu, naj bo odgovor na to še močnejši delovni polet v graditvi socializma in neskajjenost bratskih odnosov z ostalimi narodi socialistične Jgoslavije."

Kratke vesti iz Jugoslavije

Dan miru so proslavili po vsej Jugoslaviji. V Ljubljani je govoril ob tej priliki član Politbiroja CK KPS in minister za prosveto Ivan Regent. Med drugim je dejal: "Naši narodi, čeprav so majhni, prispevajo za mir s svojim odločnim stališčem za pravilne mednarodne odnose."

Skupina informbirojevskih agentov so hoteli s silo in orožjem prisiliti odgovor predstavnika generalnega konzulata FLRJ v Bratislavi Obrena Ružića, da se pridruži kontrarevolucionarni emigrantski skupini v ČSR in stopi v protijugoslovansko službo. Veleposlaništvo FLRJ v Pragi je zaradi tega po-

slalo zunanjemu ministru ČSR noto, v kateri zahteva, da "brez odlašanja izvoli storiti konkretne zakonske ukrepe proti omenjenim nasilnežem na podlagi češkoslovaških zakonskih predpisov in o teh zakonskih sankejah obvesti veleposlaništvo FLRJ v Pragi."

Maršal Tito je sprejel delegacijo II. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije za Srbijo. V svojem govoru jim je dejal, da "našega delavskega razreda ne bodo pridobili za njihove peklenke načrte". "Naši delovni ljudje, naš delavski razred odgovarja z novimi in pozantnimi tvorbami naše socialistične graditve." "Ta naš delovni razred ne

Dolžnost slehernega zavednega Slovenca je, da se udeleži proslave velikega praznika jugoslovanskih narodov!

Po svetu

Sovjetska zveza je vrnila ZDA devet petrolejskih ladij, ki jih je imela v namenu med vojno. V kratkem bo vrnila SZ Ameriki še 18 ladij.

V Londonskih krogih se širi vest, da misli že v tem letu odstopiti finančni minister Cripps.

Madžarsko pravosodno ministerstvo je javilo, da so bili Rajk, Szoeny in Scalai obešeni v neki jetnišnici na Madžarskem. Njihova prošnja za pomilostitev je bila odvrnjena.

Zaradi izrabljanja mednarodne organizacije novinarjev za gonjo proti Jugoslaviji, je odstopil njen predsednik.

V Moskvi je umrl sovjetski maršal Tolbuhin, ki se je v zadnji vojni posebno odlikoval v bitki pri Stalingradu. Poveljeval je tudi četrti in tretji ukrajinski armadi. Novembra 1944 je prišel do Baldskega jezera in istega leta podpisal premirje z Bolgarijo. Odlikovan je bil z redom Suvorova in Leninovim redom.

V Italijo je odpotovala posebna jugoslovanska delegacija na pogajanja z italjansko vlado o reparacijah, ki znašajo skupno 125 milijonov dolarjev.

Katoliški duhovniki v Čehoslovaški se nikakor ne morejo sprijazniti z vlado v Pragi in nadaljujejo gono proti njej. Ravno tako pa se tudi vlada noče vdati, ker pravi, da ona zasleduje samo koristi svojega ljudstva, dočim duhovniki branijo le Rim in njegove ukaz, kar seveda škoduje ljudstvu. Vlada je vsled tega ustanovila ministerstvo za verska vprašanja. Vsi duhovniki bodo primorani izvršiti prisego in se tako obvezati, da bodo služili v korist čehoslovaškega ljudstva. — Ker je bilo visoki čehoslovaški duhovščini tudi odvzeto imetje, bodo novi zakoni dopu-

Iz Jugoslavije

(Nadaljevanje z 2. strani)

bo nikdar dovolil, da bi ga nekaj ljudi vodilo v kapitalizem in da ne bi na to nič reagiral."

14 dni pred volitvami je škofijski ordinariat v Celovcu izobčil demokratično fronto delovnega ljudstva na Koroškem in njene delegate, da bi pridobil ljudski stranki, največji sovražnici slovenskega življa na Koroškem, čim več glasov. Delegacija demokratične fronte je zaradi tega obiskala celovškega škofa in vložila proti temu oster protest, ker "to pomeni najbolj surovo izkoriščanje verskih čustev v politične namene in protizakonito vmešavanje cerkvenih krogov v predvolilno kampanjo".

Predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko je sprejel zastopnike pionirskih organizacij. Dejal je med drugim: "Od mladine mnogo pričakujemo. Vedno več jih mora iti v srednje in visoke šole, da postanejo večji strokovni delavci v naših velikih in modernih tovarnah, da bodo lahko delali z modernimi stroji."

V Radovljici so prvo nedeljo meseca oktobra pokopali 70 borec, ki so dali svoje življenje za svobodo domovine v hudih bojih za Dražgoše v zimi l. 1941-1942. Med njimi so pokopali tudi Jožeta Gregoriča, ki je padel kot komandant odreda leta 1942 na Jelovici.

Zagrebski velesojem je bil v nedeljo dne 2. oktobra zaključen. Statistika je pokazala, da ga je obiskalo 550.000 ljudi.

ščali duhovnikom, da se rešijo materialnih skrbi in se tako lahko bolje posvetijo svojemu delu med čehoslovaškim ludstvom.

Mednarodna banka je podelila Jugoslaviji posojilo v višini 3 milijonov dolarjev. V istem poročilu se javlja, da je tudi Čehoslovaška republika že v tretjič zaprosila pri Mednarodni banki za posojilo.

V poljskem zunanjem ministerstvu so izvedli čistko, ki je prizadela nad 100 visokih diplomatskih uslužbencev.

Velesojem v Plovdiju se je zaključil. FLRJ pa na njem ni smela razstavljati zaradi "varnosti in javnega reda" v Bolgariji. Na tem velesojem so hoteli pokazati ves povojni napredek v Bolgariji. Poudarek je bil na težki in mehanični industriji. Razstavljali so tudi ZSSR, ČSR, Poljska, Romunija, in nad 150 razstavljalcev iz Italije, Francije, Švice, Avstrije, ZDA, Švedske, Danske, Belgije, Nemčije, Holandske in Anglije.

Stotine albanskih državljanov je zapustilo svojo državo in pribežalo v Jugoslavijo zaradi preganjanja. Poganjali so jih policijske oblasti, ker so se po resoluciji Informbiroja izrekli za pravilnost jugoslovanskega stališča. V FLRJ so našli prijazen sprejem in tudi možnost dela.

V dolomitskih Alpah je inžinir U. Koch odkril zlato. Po raznih poizkusih so dognali, da je zlato najboljše kakovosti ter da bo ta rudnik v tem pogledu največji na svetu.

Na čehoslovaškem, tam kjer je pred tisoč leti obstajalo moravsko cesarstvo so pri podiranju nekih starih zidov našli na okostje in dognali, da je to pripadalo sv. Metodu. Zgodovina pravi, da je bil sv. Metod nekaj pokvarjen na eni nogi ter da so mu pozneje odrezali eno roko. Vse znake je tudi imelo najdeno okostje.

Karlu Destovniku - Kajuhu, mlademu slovenskemu pesniku in borecu za pravice slovenskega naroda, so odkrili spominsko ploščo na njegovem rojstnem domu v Šoštanjcu.

Kmalu bo dograjena prva tovarna radijskih in sentgenskih aparatov v FLRJ.

Slovenski pravniki so izjavili na svojem zborovanju, da so oni "žive priče naše ljudske revolucije in socialistične zgraditve v naši državi." Vzeli so kot častno dolžnost borbo proti vsemu socializmu tujim pojavom. Zanje je bila sodna komedija v Budimpešti nov, močan opomin za to, da vsak od njih, kjerkoli je in kjerkoli dela, čim več prispeva k zgradnji FLRJ, katere vodstvo danes edino na svetu dviga revolucionarno zastavo marksizma-leninizma.

V Ljubljani imajo sedaj tri prehode: prvi je že star in vodi pod nebotičnikom, drugi veže ozko Čopovo (bivšo Prešernovo) s Frančiškansko ulico, tretji pa gre iz Šelenburgove v Wolfovo ulico.

Od junija do septembra je delalo pri regulaciji potoka Pšate in graditvi gospodarskih poslopj bodoče ekonomije preko 54.000 Ljubljancev, ki so izvršili skupno 568.060 delovnih ur.

Prvi žitni silos v Sloveniji so zgradili v Zalogu pri Ljubljani. Je največji te vrste v Srednji Evropi. Visok je 45 metrov; ima najmodernejšo strojno napravo, ki so jih vse izdelali doma.

Paraguay, dežela sicer majhna ali zelo bogata in malo obljudena, kliče italjanske izseljence, naj pridejo v Paraguay, kjer se jim nudijo ugodne prilike za bodočnost.

Španija, ki je bila odsotna v prvi in drugi vojni, a je pred 11 leti pretrpela bratomorno domačo vojno, je bila sedaj primorana izdati zakon, glasom katerega ima vlada pravico zahtevati od kmetov gotovo količino žita. Temu zakonu so se vsi kmeti uprli, toda le na tihem, kajti odkrita beseda se v Španiji drago plača.

Iz Trsta poročajo, da bo kmalu začel voziti na progi Genova — Buenos Aires staroznani potniški parnik 'Cote Biancamano', ki je bil v zadnji vojni vključen v vojno mornarico in je sedaj nekoliko popravljen. Prepeljal bo lahko 1.600 potnikov.

Obljubljena dežela Palestina ali po novejši Izrael, ki je tudi najmlajša država, ima velike skrbi s tujerodci. Arabci, ki so do sedaj tam svobodno gospodarili in kakor pravijo izraelci 'grdo ravnali z njimi', so sedaj v tej daželi nezaželjeni. Čez mejo jih je že pobegnilo nad 20.000 in vsak dan se javljajo novi ubežniki, kar dela Mednarodnemu Rdečemu Križu velike glavice. Ta se je obrnil na vse države naj bi pomagale rešiti ta problem, kaj-

Argentinske vesti

Svetovno tekmovanje v streljanju se je pričelo v Buenos Airesu v petek 4. t. m. Otvoritvi je prisostvoval tudi predsednik republike general J. D. Perón, ki je ob tej priliki sprožil prvi strel.

Za veliko železniško nesrečo, katera se je dogodila na železnici B. Mitre v bližini postaje P. te Peron, kjer je bilo 18 mrtvih in 70 ranjenih, je odgovoren vlakovodja M. J. Rivas Argullo, ker je pustil vodstvo vlaka učencu P. Serrano, kateri ni nesreče opazil in bo ta najbrže moral odgovornost tudi deliti z prvim.

"La Prensa", največji južnoameriški dnevnik je obhajal te dni 80 letnico izhajanja. Ob tej priliki je dobil od mnogih strani iz države in inozemstva veliko pozdravov in častitk.

V okraju Villa Lynch, kjer je nastanjenih mnogo naših rojakov, se je izvršil napad na plačevalce neke tekstilne tovarne. Napadalec so odnesli 41.000 pesos. Čeprav so napadaleci računali na ta napad več, kot 6 mesecev in ga 'popolnoma' izvršili, jim je policija iz San Martina tako prišla na sled in jih aretirala še isto noč. Z njimi je bi v zvezi tudi neki šofer, kateri je tudi že v zaporu.

Chivilcoy, mesto v provincij Buenos Aires, kjer so tudi nastanjeni naši rojaki, je te dni obhajalo 95 letnico svoje ustanovitve. Slavnosti se je udeležil tudi guvernator prov. Buenos Aires, koronel Mercante.

Kakor že večkrat prej, se je tudi v nedeljo 16. okt. med avtomobilsko dirko v Rafaeli pripetila nesreča. Dirkač Italo D. Bizio je med dirko izgubil ravnotežje svojega avtomobila in vsled tega z veliko brzino zabrel med gledajoče občinstvo ter končno treščil ob drevo. Ta nesreča je povzročila 11 mrtvih in več ranjenih. Dirkač Bizio je tudi izgubil življenje. Čas je, da bi prireditelji dirk zavzeli potrebne mere, da bi ljudstvo, ki opazuje dirke, ne tvegalo z življenjem.

ti v Italiji, Nemčiji, in Avstriji, se nahaja še veliko število ubznikov iz evropskih držav in se je predvidevalo, da bo ta zadeva za prihodnje leto zaključena. Če se sedaj pojavijo novi ubežniki, se zadeva še poslabša.

V Belgiji so se odločili, da se bodo vršile volitve, katere naj bi odločile glede povratka kralja Leopolda. Za povratek kralja so posebno navdušeni demokristjani.

V Pragi je državno sodišče obsodilo vikarja in tajnika olomouškega škofa T. Funka zaradi veleizdajstva in proti državne delavnosti na 10 let težke ječe. Med razpravo je bilo dokazano, da je Funk pošiljal duhovnikom ilegalno okrožnico z navodili glede izvajanja dekreta o ekskomunikaciji ter zahteval od njih, da delajo po teh navodilih.

Poljski minister za notranje zadeve je izdal ukaz, da vsa poljska župnišča predajo matične knjige državnim uradom za sklepanje zakonov. Predati morajo matične knjige od 1890 do 1945, na podlagi katerih bodo lahko državne oblasti vodile evidenco prebivalstva.

V Italiji okrog Napoli je bila velika nevihta in vode je bilo toliko, da se je izgubilo okrog 300 ljudi in brez strehe je ostalo nad 3500 prebivalcev.

Že več časa se opaža, da primanjkujejo v trgovinah namizna vina. Trgovci delajo te manevre samo, da bi dokazali, da je treba dvigniti ceno vinu. S tem se vlada ne strinja in je vsled tega odločila 25 milijonov pesos za nakup vina v Mendozii in San Juanu, ki ga bo postavila potrošnikom na razpolago po najnižjih cenah. Kljub temu pa je zadnje dni tudi vino povišalo 10 cent. na litru.

Avtomobilska dirka "Gran Premio de la República" se je pričela v petek 4. t. m. o polnoči. Dirkajo vsi tukajšnji poznani dirkači, kakor Fangio, Galvez, Murillo, Musso, Marimon, itd. Automóvil Club je določil 250.000 pesos, vsoto ki je razdeljena za razne nagrade. Prva nagrada je 80.000.

V Cordobi je te dni pričela obratovati prva tovarna za izdelavo železniških koles. Izdelovali jih bodo najprej iz domačega materjala in v tovarni, katera je tudi napravljena iz domačih izdelkov.

Ob priliki razveljavljenja denarne vrednosti je Federalna vlada izdala dekret, glasom katerega je bila prepovedana vsaka spekulacija. Policija je šla na delo in polovila precejšnje število takozvanih črnoborzijancev, kateri so ugodni čas hoteli dobro izkoristiti. Sedaj premišljujejo v zaporih Villa Devoto, kako je treba pošteno živeti in čakajo na obsodbo, katera kakor zagotavljajo, ne bo majhna kazen. 2

Delavci sladkorne industrije v provinci Tucumán, stavkajo že skoro mesec dni in zahtevajo povišanje svojih mezd. Stavka je industrijalcem povzročila ogromno škodo, ki pa kljub temu nočejo ugoditi zahtevam delavcev. Da bi se čimprej doseglo sporazum so posredovali voditelji Splošne delavske zveze, toda brezuspešno.

S I R I T E

SLOVENSKI GLAS

PLESNA ZABAVA se vrši ob proslavi našega narodnega praznika v nedeljo 27. t. m. v Club Estudiantes, Avda. F. Beiró 5151. Svira Samčev orkester.

SLOVENSKI GLAS

LEANDRO L. ALEM 14 — T. E. 34 - 1322
HORARIO de 10—12 horas

Director: LADISLAV ŠKOF — Administrador: VICENTE SUBAN

ZASTOPNIKI:

Za Córdoba in okolico: Franc Kurinčić — Pinzón 1639.
Za Rosario in okolico: Stefan Zigon — Avenida Lagos y Horqueta.
Za Lomo Negro in okolico: Golobič Marko.
Za Villa Calzada in Temperley ter okolico: Luis Furlan — Cnel. Flores, V. Calzada
Za Montevideo: Vera in Milka Ogrizek — Rectificación Laranaga 2235.

Buenos Aires, 7 de Noviembre de 1949

No. 38

Jugoslavia en el Consejo de Seguridad

El 20 de octubre, en unas de las sesiones históricas de las Naciones Unidas, se llevaba a cabo la elección de tres de los miembros para el Consejo de Seguridad, que desde el 1º de enero de 1950, han de ocupar las bancas dejadas por la Argentina, Canadá y Ucrania.

La Argentina estaba representando el grupo de los países sudamericanos, que ahora va a ocupar Ecuador. Canadá representaba la comunidad británica, pasando a ocupar tal lugar India. Ucrania ocupaba el sitio de los países eslavos, ocupando ahora este lugar Yugoslavia.

La elección de Yugoslavia para el Consejo de Seguridad, que fue obtenida por 39 votos, contra 19, o sea por los dos tercios necesarios, de los integrantes de la Asamblea de la N.U., ha promovido la ira de Vishinski, calificando ésta elección legal de "ilegal", de ser una nueva violación de la carta de las N.U., que socava las bases para la cooperación en el organismo internacional".

La peligrosa pendiente que Vishinski ha elegido quiere señalar que Yugoslavia no es parte integrante de los países eslavos, que "no pertenece a ese mismo grupo geográfico"; por lo tanto había que elegir a Checoslovaquia.

A pesar de las "constataciones" geográficas, que nada tienen que ver con la realidad, Yugoslavia es y seguirá siendo un país **ESLAVO**; sigue encontrándose en el Este europeo; y "pertenece a ese mismo grupo geográfico". Por lo tanto los argumentos inconsistentes de Vishinski nada tienen que ver con la verdad, y los objetivos de la **NO ELECCION** de Yugoslavia para el Consejo de Seguridad, han sido totalmente otros.

La posición asumida por algunos dirigentes de la U.R.S.S., y de los otros países que han roto los tratados de amistad con ella, recientemente, ha ido más allá y ha llegado hasta el propio recinto de las N.U. Es toda una trayectoria.

No bastaron las presiones, el boicot económico, las provocaciones, los procesos, ni otras medidas; era necesario ahogar la voz de Yugoslavians en la más alta tribuna de las Naciones, creada para la salvaguardia de la Paz. Había que hacer lo posible por evitar que Yugoslavians fuese electa en el Consejo de Seguridad y se "chantageó" con veladas amenazas de retiro de la delegación de la U.R.S.S. de las N.U.

Estos procedimientos nada democráticos, no elevan las simpatías de la humanidad progresista hacia la U.R.S.S., sino lo contrario, lo que es de lamentar.

A pesar de las manifestaciones "rotundas" de Vishinski de que Yugoslavia está convertida en un instrumento obediente, de los Estados Unidos", no cambiará la **VERDADERA** posición de Yugoslavia de ser un país que lucha abnegadamente para mantener **INTACTA** su soberanía, su independencia y sus libertades.

La presencia de Yugoslavia en el más alto órgano de las Naciones Unidas, como es el Consejo de Seguridad, representa la **SEGURIDAD** en la defensa de la autodeterminación de los pueblos, uno de los pilares programáticos de la propia Carta de las Naciones Unidas.

Frente a sistema decadente, que lo único que proporciona a la humanidad, son guerras, crisis, hambre y padecimientos; se levanta el otro sistema, el socialista, que nuestros pueblos se esfuerzan en edificar, y a cuya cabeza ha marchado y marchan los pueblos de la gloriosa Unión Soviética, desviándose algunos de sus gobernantes de la trayectoria del Octubre y de sus enseñanzas, y que Yugoslavia ha recogido, y la defenderá, desde todos los lugares y en éste caso concreto desde el propio Consejo de Seguridad.

La permanencia de Yugoslavia en este alto forum de las Naciones Unidas significa una victoria para la causa por la cual lucha la misma. Significa a su vez que el batallar de los representantes de Yugoslavia en el Consejo de Seguridad hará añicos a los planes guerrillistas de los núcleos imperialistas y hará —con su prédica, desde la alta tribuna, donde deberán escucharse las verdades— que los propios dirigentes de la U.R.S.S., que hoy están errados, retomen la verdadera senda por la cual deben marchar unidos los países socialistas, en defensa de la misma humanidad y de su progreso.

Yugoslavia en el Consejo de Seguridad significa una **GARANTIA** para la Paz, para la autodeterminación de los pueblos, en defensa de la independencia y las libertades de los mismos.

Proslavili bomo naš narodni praznik 29. november

Letošnja proslava našega narodnega praznika 29. novembra, obeta biti nekaj izvanrednega. In to ne zato, ker nismo že dolgo slišali iz odra naše lepe pesmi, temveč, ker prireditveni odbor si prizadeva, da pripravi pester in zanimiv spored ter da bo proslava dosegla čimvečji uspeh. Mešan zbor naših rojakov se prav pridno pripravlja in vežba, celi naši naselbini in celo argentinski javnosti poznan naš rojak baritonist Angel Hrovatin bo tudi sodeloval in tamburaški zbor "Zagreb" iz Rosarja se bo potrudil, da nas bo s svojim krasnimi skladbami ponovno presenetil. Vse to in še več bomo videli in slišali na letošnji proslavi 29. novembra.

Naš narodni praznik bomo praznovali v nedeljo 27. novembra zjutraj v gledališču "ROSSINI", ulica Cangallo

2535. V popoldanskih urah pa bo proslava nadaljevala v obširnih prostorih kluba "Estudiantes" v ulici Feo. Beiro 5151 v Villa Devoto. Tu bomo najprej slišali naše lepe narodne pesmi, ki nam jih bo izvajal tamburaški zbor "Zagreb", in nadaljeval bo potem Samčev orkester ter skrbel, da se bomo družinsko poveselili in zavrteli.

Pester spored, plesna zabava, največ pa narodna zavest in ljubezen do naše domovine, vse to bo izvabilo, da se Jugoslavi ta dan zberemo skupaj v velikanskem številu. Vsak pošten in treznomisleč Slovenec, oziroma Jugoslovčan, se mora odzvati vabilu in prepogandirati, da proslava našega praznika bo prava manifestacija, s katero bomo ponovno dokazali, da smo vredni sinovi naše domovine nove Jugoslavije.

Sprejem na "Radniku"

Poročali smo, da so naši rojaki pripravili sprejem tov. mornarjem "Radnika" in "Bosne" in jih povabili na "asado a la eriolia" (pečenje). Tovariši "Radnika" so hoteli to gostoljubnost nekoliko povrniti in povabili so v nedeljo 9. okt. naše izseljence na parnik in jim priredili filmsko predstavo.

Upoštevali, da so prostori na "Radniku" še precej majhni, je bilo vsled tega povabljenost le omejeno število naših izseljencev iz raznih predelov mesta. Pričakovalo se je namreč od 120 do 150 rojakov.

Že pred določeno uro so se naši izseljenci zbrali na "Radniku" in ob določeni uri je bil parnik že popolnoma natrpan ljudstva in število teh je že preseglo nad 500. Tov. od posadke so bili vsled tega nekoliko v skrbeh, kako bodo ustregli tako velikemu številu povabljenecv. Toda naši vrli mornarji so se skupno s tov. kapitanom Vezičem takoj sporazumeli in organizirali potrebno, da bodo zadovoljili vse naše ljudstvo.

Postregli so nas najprej z prigrizkom in dobrim domačim pivom. Pri tem je tov. Vezič v imenu posadke pozdravil vse prisotne in se zahvalil vsem, ker so se v tako velikem številu odzvali. Imel je tudi kratek govor v katerem je podal nekaj črtic o življenju jugoslovanske mornarice in pojasnil kako se voditelji jugoslovanskih narodov trudijo za njen napredek. Posebno pa je tov. kapitan povdaril, da se vsi čutijo srečni in zadovoljni, ker se je na njih povabilo odzvalo 5-krat več rojakov, kakor so oni pričakovali. Rekel je: "S tem ste jugoslovanski izseljenci v Argentini najboljše dokazali naklonjenost in zvestobo do naše domovine, tov. Tita in vsem voditeljem naše nove Jugoslavije. To je dokaz s katerim se zrušijo vse trditve in kle-

vete naših sovražnikov, ki hočejo z lažjo dokazati javnosti, da so naši izseljenci izdajalci." Naši izseljenci so govor tov. kapitana večkrat pretrgali z burnim ploskanjem.

Po končanem govoru je zbor Slovencev zapel nekaj naših lepih pesmi, kakor tudi se je pridno izkazal naš baritonist A. Hrovatin in nato smo bili povabljeni v prostore, kjer se je predvajal slovenski film "Na svoji zemlji". Ker prostor ni bil obširen, je bilo nemogoče, da bi vsi povabljeneci prisostvovali predvajanju filma. Rešilo se je takoj tudi to nepriliko, ker sklenili so, da se bo film 2-krat predvajal in sicer najprvo za oddaljene in potem za one, ki živijo bolj v bližini.

Vse nas je zanimalo in nestrpnost smo pričakovali, da vidimo delo naše nove filmske industrije, da slišimo govoriti naš dragi materinski jezik, si ogledamo prirodo naše domače zemlje in vidimo naše slovenske umetnike.

In res smo vsi z velikim zanimanjem sledili prizoru za prizorom. Videli smo takoj dokaze, da so film "Na svoji zemlji" res mojstrsko izdelali v Sloveniji. V njem se vidi osvobodilno borbo partizanov tudi na Primorskem, ki je bila tudi borba za neodvisnost jugoslovanski narodov, kulturo in pravice, človeški ponos in upanje v svetlejšo bodočnost. Ljudske sile grede skozi veliko preizkušnjo v največji stiski, v kateri je bil slovenski narod. Igralci predstavljajo odločnost in žilavost našega naroda ter njegove ustvarjalne sile.

Po končanem predvajanju filma smo pozdravili tov. mornarje in odšli. Res škoda, da je prišla tako hitro ura odhoda, ker smo se nahajali res z velikim zadovoljstvom v tovariški družbi naših mornarjev in na majhnem delu lastnine naše domovine, na našem parniku. Zavedali smo se, da se nahajamo res na svoji zemlji.

Med odmori pri predvajanju filma "Na svoji zemlji".

Jugoslovanski strelci na mednarodnem tekmovanju v Buenos Airesu

V nedeljo 3. okt. je prispel v tukajšnje pristanišče naš prekooceanski tovarniški parnik "Dubrovnik". Z "Dubrovnikom" je prispela skupina jugoslovanskih strelcev, ki se udeležijo svetovnega tekmovanja v streljanju, katero se te dni vrši v Buenos Airesu. Skupini jugoslovanskih strelcev načeljuje tov. Milan Stefanović in jo tvorijo: T. Sertić, S. Prouhort, M. Marković, D. Tosnić, L. Petrović, M. Mihorko, J. Kratochvil, P. Čestnik in F. Planic. Poslednja sta Slovenca. . . .

Po izvah tovarišev najboljši strelec jug. skupine je tov. Prauhart, saj je preteklo leto v Beogradu odnesel prvenstvo v streljanju z mausrejem. Tov. Sertić, dijak, je najmlajši, šteje komaj 18 let, in je najboljši strelec jugoslovanske mladine.

V imenu naše naselbine pozdravljamo naše tovariše, ki bodo na teh mednarodnih tekmah gotovo častno zastopali našo domovino in želimo jim mnogo uspehov.

ZALNA VEST

Objavljamo, da nas je dne 20. oktobra t. l. za vedno zapustil nenadne smrti, začet od srčne kapi, pri svojem običajnem delu, kot pleskar in stenski slikar, v 43 letu življenja ERNEST ZARESE, rodom iz Auronza na južnem Tirolskem, poročen z našo rojakinjo MARIJO CIGOJ-ovo, doma iz Oseka na Goriškem.

Zapušča v domovini dve sestri, tu v mestu pa soprogo in 16 letnega sina.

Tem potom se v imenu vdove, sina in svakinje prav lepo zahvaljujemo vsem sorodnikom in prijateljem soproge in rajnega, za tolažbo v težkih urah in lepo cvetje v blag spomin.

Vlado Krnac, svak

DIAMANTNA POROKA

Poročajo nam, da sta dne 13. avgusta t. l. v črničah pri Gorici praznovala diamantno poroko zakonca Jožef in Marija Podgornik. To je srečen dogodek, kajti 60 let zakonskega stanu dočaka redek zakonski par.

Dr. Francisco José Cespa
DENTISTA CIRUJANO
Consultas de 15 a 20 hs.
Coronel R. Lista 5096
T. A. 50 - 5782

Dr. A. Kirschbaum
Dra. Maria Kirschbaum
ZOBOZDRAVNIKA
LOPE DE VEGA 3271 T. A. 50-7387

Jožef Podgornik, bivši pismonoša, je poznan skoraj po vsej vipavski dolini. V času 35 let je v slabih in dobrih vremenskih peš raznašal pisma od vasi do vasi. Ako bi se štel vse njegove poti v teh letih, bi s temi prav gotovo obhodil okoli sveta. Kljub temu napornemu delu je bil njegov značaj vedno vesel in z njegovo vpludnostjo se je prikupil pri vseh ljudeh.

Praznovanje tega srečnega dneva zakonec, se je izmed štirih hčera, udeležila samo ena, katera živi v Novem mestu.

Srečnemu paru tega izvanrednega dogodka naše častitke in iskrene želje, da bi tudi dočakala dan snidenja z ostalimi hčerkami.

Novo letovišarsko podjetje v La Falda v kordobskih hribih z imenom "Los Claveles" sta prevzela našim rojakom poznana Miro in Nadina Merkuža, kjer bosta nudila dobro domačo postrežbo in prenočišče vsem slovenskim letoviščarjem, katerim se priporočata za obisk.

OBISK ŠTORKLJE

Soprogo nanega rojaka Stefana Lipičarja je obiskala štorklja in jim podarila sinčka, ki so mu nadeli ime Stefan. Častitamo!

Dr. Hinko Halpern
Specijalist notranjih bolezni
Ordinira vsak dan od 16 do 20 ure
SAN MARTIN 955 - 1 nad. - Dep. C
T. A. 32 - 0285 in 0829

Primorske vesti

NOV TERORISTIČNI NAPAD NA SLOVENCE V GORICI

Dne 7. t. m. v jutranjih urah je prebivalce v središču Gorice prebudila iz spanja zelo močna eksplozija. Neznanci so namreč položilo precejšnjo količino močnega streliva pred vhod slovenske trgovine s steklenino "Koren" na korzu Roosevelt. Eksplozija je bila tako močna, da jo je bilo čuti po vsem mestu in je močan zračni pritisk popolnoma iztegal iz tečajev železni zatvor pri vratih, vsega zvil in ga zagnal na sredo korza. Razbiti sta bili tudi obe izložbeni okni in večji del dragocene steklenine, ki je bila razstavljena v notranjosti šele pred kratkim odprte trgovine. Škoda je ogromna in najbrže znaša več milijonov lir. . . .

Eksplozija je razbila tudi izložbe sosednjih slaščičarn in celo pri trgovinah na nasprotni strani in celo nekatere oddoljene okrog 60 metrov od kraja, kjer je bil nastavljen peklenjski stroj. Razbitih je bilo mnogo oken v zgornjih nadstropjih v tisti in sosednji hiši. Srečnemu naključju je pripisati, da ni bilo človeških žrtev, kar bi se prav lahko zgodilo, saj je bil atentat izvršen v najbolj obljudenem delu mesta.

V zgodnjih jutranjih urah so se na kraju terorističnega napada začeli zbirati ljudje in različno komentirali vandalsko dejanje. Večina se je zgražala in obsojala.

V zvezi s tem novim šovinističnim napadom je emokratska fronta Slovencev izdala protest, v katerem z zgražanjem protestira zaradi tega ponočnega strahovalnega atentata. Zahteva takojšnjo aretacijo zločincev in za njihovo strogo kaznovanje, ker vidi v tem terorističnem dejanju ponoven šovinističen napad proti Slovincem.

PRIZNANJE SLOV. NARODNEMU GLEDALIŠČU V TRSTU

Znano je, s kakšnimi težavami se mora boriti naše Slovensko gledališče v Trstu. Sedanji tržaški oblastniki nimajo nobene poslušnosti za njegova vzvišena umetnostna stremiljenja. Četudi smo v petem letu, kar je bil fašizem potolčen, še ni izginila fašistična miselnost zapostavljanja slovenskih kulturnih pravic. Kljub neštetim dvoranam v Trstu niso našli nobene, ki bi jo dodelili Slovenskemu narodnemu gledališču. To slovenski kulturi sovražno stališče podžiga italijanska šovinistična reakcija, pri tem pristavljajo svoj delež tudi slovenski reakcionarji, ki spletkarijo proti slovenski kulturni enotnosti ter vdaljevske likvidatorske skupinice.

Ob pripravah za otvoritev nove sezone je izrekel Izvršni odbor Osvobodilne fronte za Tržaško ozemlje v okviru razprave o kulturnih problemih v coni A svoje priznanje vodstvu, igralcem in tehničnem osebju navedenega gledališča, ker so nudili s svojimi stvaritvami slovenskemu občinstvu prvovrstni kulturni užitek, oderski umetnosti pa utrlji pot za nadaljnjo dviganje slovenske kulture. Visoko število v prejšnji sezoni uprizorjenih kvalitetnih predstav kaže, da so bili odločno odbiti vsi stramotni in nizkotni poizkusi da so zaman vse spletke, ki bi rade zadušile najvažnejšo slovensko napredno kulturno ustanovo.

Ljubitelji slovenske pesmi so dne 3. t. m. ob veliki udeležbi ljubiteljev glasbe ustanovili novo pevsko društvo in mu nadeli ime "Tržaški zvon". Pevovodja zbora je znani slovenski zborovski pedagog Boštjančič Karel.

ZAHVALA

Vsem, ki ste nam ob nenadomestljivi naše ljubljene soproge, sestre in tete

PAULINE SAKSIDA roj. FURLANI

izkazali sočutje v naši največji bridkosti, jo pozdravili v poslednjem domu, pokrili s prekrasnim cvetjem in jo spremili k večnem počitku.

Buenos Aires, oktobra 1949.

Zalujoči: Alojz Saksida, soprog; Franc Furlani, brat; Susana Štolfa, nečakinja in vsi drugi sorodniki.

FRANC BEVK:

"Kaplan Martin Čedermac"

(Nadaljevanje)

Odložil je knjigo, se okrenil in poslušnil v šum vode, ki je tenko pela po kovinastem žlebu mimo okna. Skrivnostna pesem, ki jo je kdaj pa kdaj z uteho poslušal v deževnih nočeh, ki je nespečen ležal v postelji. Na to je pomislil le s koncem zavesti; ostro je prisluhnil le svoji notranjosti. Za prepričanje, ki ni vredno trpljenja, ni mesta v človeški duši. Znova se je nasmehnil, kakor da ga je ta misel do konca zadovoljila. In se je čudil. Kako je ta dan z lahkoto preudarjal, grebel vase! Dotlej je mislil le nase, na svoje muke in skrbi, kakor da je os, okoli katere se sučejo dogodki. Ali ni vsakteri izmed njih nosil svojega bremena? Da! Saj to jim je lahko bral že iz besed, obrazov, iz oči. On je samo delček. Vsak ne nosi svoje bolečine na dlani, saj je tudi on ni nosil. Kdo bi vse to opisal? Kateri genij? Ne nastala bi knjiga, zrasla bi cela knjižnica. Najgloblja trpljenja so najtišja, pozabljena kot voda v pesku.

S prekrižanimi rokami je stal ob mizi in gledal skozi šipe. Pred oknom je visela dolga, tenka mladika, po nji

so polzele svetle kaplje, druga za drugo. Vsaka je le za hip obvisela na koncu, nato se je utrnila. Na njeno mesto je prišla druga, obvisela in se utrnila. Tretja. Kaplja za kapljo, kaplja za kapljo. . . . Slednja je izginila v pesku steze pred hišo.

Proti jutru se je nebo uvedrilo. Ob zori so se po obronkih plazile redke megle, izginjale pod vrhunci, a niže nastajale nove. Zrak je bil miren, brez najmanjše sape; oblaki so se raztrgali in lagodno plavali čez modrino. Skozi razpoke je zdaj pa zdaj posijalo sonce, da so se zasvetila mokra drevesa. Prikazalo se je in zopet skrilo.

Kmalu popoldne, ko so se poti že otekle in se je drevje in grmovje za silo osušilo, se je Čedermac odpravil z doma. Postal je na pragu in se oziral na vse strani neba. Megle na pobočjih so bile izginile, oblaki so se redčili čimdalje bolj, na jugu se je kazalo jasno nebo.

"Saj menda ne bo več deževalo," je rekel bolj zase; bil je vedrega obraza. "Nocoj me ne bo," je zaklical Katini nazaj v vežo. "Ni me treba ča-

kati."

"Kam pa greš?" Katina je bila preplašena.

"Ne bodi trapasta!" se je dobrohotno razhudil. "Po opravkih." Jutri se vrnem. Zbogom!"

Odhajal je mimo cerkve in s palico prešerno mahal po zraku. Bil je dobre volje, da bi bil najrajši zažvižgal. Saj bi bil, če bi bil čisto na samem, tako pa se ni spodobilo. Od vse tegobe mu je leše ena stvar težila dušo. Stopal je med hišami, vedro odzdravljal na desno in na levo, temu ali onemu mimogrede vrgel šaljivo besedo. Klane mu je pel pod nogami. Mudilo se mu je. Zdaj pa zdaj je pogledal na uro. Če ne ulovi avtobusa, se bo moral vrniti. Zmeraj znova je pospešil hojo.

Bil je že skoraj na cesti, ko je zagledal nekoga, ki mu je prihajal nasproti. Črnja suknja, črn klobuk, palica — Kdo? Potokar? Ne, bil je Skubin. Glej ga! Ali prihaja k njemu? Saj je vodila ta pot le v Vrsnik, ako ni hotel delati bedastega ovinka. Srečanje mu ni bilo po volji. Ne le zaradi tega, ker je bil namenjen z doma in se ni utegnil motiti. Ne bi bil hotel zmotiti trenutkov pomirjenosti. Želja, da bi govoril s Skubinom, ga je bila minila. Čemu? Spreobrnil ga ne bo. In bi bilo tudi prepozno, s tem bi ne popravil zla.

Skubin ga je pozdravil z lahkoživim smehom in mu segel v roko. Moj Bog,

ali res nič ne občuti? Ali pa tako naglo pozabja? Čedermac ga je zresnjen vprašujoče gledal v oči.

"Kam pa?"

"K vam sem se bil namenil."

"K meni? Glej ga, zdaj mi prihaja! Kakor vidiš, sem na poti z doma. Ne bom se vračal. Kaj pa mi hočeš?"

"Iskali ste me."

V Skubinovem glasu je bila senca zadrege, celo plahosti, vendar mu lahko komični blesk ni izginil iz oči.

"Da, iskal sem te," je rekel Čedermac strogo. "Tudi vabil sem te, a te ni bilo. Če hočeš, kos poti me lahko pospremiš. A pohiteti morava, da ne zamudim!"

Molče sta dospela do ozke ceste, ki se je vlekla med dvema vrstama dreves. Čedermac je zopet pogledal na uro. "Kam?" je vprašal Skubin. "V Čedad?"

"Ne v Čedad. Na sever. In potem proti vzhodu."

Ni mu povedal, kam je namenjen, ker mu ni zaupal. In bi mu tega nezaupanja tudi ne skrival, ako bi naneslo. Zopet sta molčala in stopala po svetli progji sonca, ki je bilo posijalo skozi oblake. Peščena cesta je bila bela, suha, škrtala je pod čevlji.

"Pa zakaj nisi prišel, ko sem te vabil?" se je oglasil Čedermac.

"Ne vem. Zmeraj sem odlašal. . . . Kaj ste mi hoteli?"

"Zdaj nima več pomena," je rekel

KAKO JE PRAV ZA PRAV S PROSTO CONO V GORICI

Kakor znano, je bila ustanovljena prosta cona v Gorici 1. decembra 1948. Glede na razna vprašanja, ki so bila v zvezi s tem stavljena Trgovski zbornici v Gorici, je slednja zajela problematiko navedene proste cone v posebni spomenici. Četudi smatramo, da je ta spomenica pomankljiva in da ne odkriva vseh elementov, ki igrajo pri tem svojo vlogo, opozarjamo vendar na nekatere ugotovitve glede na pomen trgovine z Ljudsko republiko Slovenijo. Trgovska zbornica v Gorici si prizadeva, da bi pospešila izvedbo trgovskega sporazuma, ki je bil sklenjen z LR Slovenijo, kar bo lažje sedaj pri podpisu splošne trgovske pogodbe z Jugoslavijo. Gre predvsem za popravila jugoslovanskih strojev in avtomobilov v goriških delavnicah, za kar je določenih 70 milijonov lir, in izvoz tekstilnega blaga, ki bo blagodejno vplival na redno obratovanje v predilnici v Podgori. Nerešeno je ostalo doslej vprašanje ustanovitve tobačne tovarne v Gorici. Kot ovira za zadovoljiv razvoj goriške proste cone navaja Trgovska zbornica v Gorici razne intervencije prizadetih krogov sosednjih pokrajin, nekatere članke v časopisju in neskladnost cen na debelo z onimi na drobno. Potrošniki naj bi si pomagali pač s tem, da bi kupovali pri trgovcih, kjer so nakupni pogoji ugodnejši. V oktobru bodo menda zaposlili precej delavcev v podjetjih proste cone. Bojimo se pa, da se to sploh ne bo poznalo na delovnem trgu in da bo treba misliti na strokovno izpopolnjevanje tiste delvne sile, ki jo bodo sprejeli v službo.

Problematika goriške proste cone je precej trd oreh in bo terjala še mnogo truda ter vztrajnega prizadevanja.

BOTRINA VATIKANČEV IN FAŠISTOV

V Trstu so se sedaj znašli na isti liniji vaticančev, pripadniki Demokrščanske stranke in fašisti. Znašli so se na polju publicistike. Demokrščanski dnevnik "Giornale di Trieste" je izdajalo doslej žalozniško podjetje, nacionalistični dnevnik "Ultissime" pa fašistično založbeno podjetje. Sedaj pa so izdajatelji obeh navedenih dnevnikov sklenili botrino in so v tem novem stanju ustanovili novo delniško družbo. Delničarji so povezali obe prejšnji založništvi. Tako sta obe trobili s tem dobili skupnega trobentača. Takšne botrine in kupčije dobro poznamo, razkrili bomo njihovo medsebojno povezanost, če bodo še tako spretno zakrivali skupno izhodišče svojih dogovorjenih protiljudskih početil.

CELA VAS HOČE V JUGOSLAVIJO

Teško, obupno življenje naših ljudi v vasi Mažerole v Slovenski Benečiji. Gorska zemlja je nerodovitna, vse moške je zajela brezposelnost. Ubogo ljudstvo si ni vedelo v grozni stiski pomagati drugače, ko da je hotelo na pot sreče preko bližnje meje v novo Jugoslavijo, saj so vedeli, da bodo tukaj sprejeti z bratsko gostoljubnostjo. Toda vsem ni bila sreča mila, nekatere med njimi so obmejne straže presenetile in pridržale v ječi. Med slednjimi so 22 letni Cvetko ČENČIČ, 18 letni Aldo ČENČIČ, 30 letni Jožef MAKORIČ, 22 letna Marcela MATJELIČ, 21 letni Štelij BLAZIČ in 17 letni Cvetko GUJON. Kaj poročajo sedaj tisti šovinistični listi, ko so vedeli svojčas toliko povedati o špekulantskih tipih, ki so skrivaj prehajali v Italijo? Pomanjkanje naših delovnih ljudi pod Italijo je zajelo že takšen obseg, da jih silijo k množičnem preseljevanju v Jugoslavijo.

RAZNE NOVICE

V Trstu so umrli: 53letni Josip Hrovatin, 71letni Emil Valič, 79letna Katarina Bog, 67letni Karol Pipan, 15letna Ana Martinčič, Ferdinand Križmančič iz Bazovice, 74letna Ana Sedmak, 72letna Marija Križnič, 77letna Viktorija Zajc, 83letni Grahor Ivan, 60letna Marija Čepak, 75 letna Uršula Mozetič vd. Kante in 65letni Anton Maver. — V Skednju je preminil daleč naokrog znani brivec Mihael Šuman. Pokojni je bil član naših naprednih organizacij. Njegov sin Zrinko je žrtvoval svoje mlado življenje v borbi za novo Jugoslavijo. Staremu škedencu bomo ohranili trajni spomin. — V Trebčah je umrla zavedna slovenska žena Hermina Čok.

Slovenski starši iz Devina, Štjvana, Medje vasi, Sosljana in Vižovelj terjajo za svoje otroke slovenski otroški vrtec.

V Gorici so proslavljali drugo obletnico, kar se je v Grico zopet vrnila italijanska vojska. Kljub visoko donečim pozivom je bilo 16. septembra v Gorici bore medlo, saj ljudje pri najboljši volji ne vedo, zakaj naj bi bili navdušeni.

V Gorici so umrli 69 letna gospodinja Pavla Bizaj, 44 letni delavec Herman Furlan, 51 letna gospodinja Jožefa Louvrier, 62 letni upokojenec Brešan Franc, 67 letna gospodinja Blažič Marija, 47 letna upokojenka Šuligoj Marija ter 64 letna Marija Zizaj.

V Štandrežu so uprizorili z lepim uspehom vrli igralci iz Peči znano ljudsko igro "Domen". Ljudstvo ni štedilo s toplim priznanjem.

Goriški občinski proračun izkazuje 380 milijonov lir primanjkljaja.

V Nabrežini je umrl znani tržaški odvetnik dr. Maks Jerič, star 64 let. Bil je med ustanovitelji akademskega društva "Balkan". Kot odločen protifašist je bil med drugo svetovno vojno delj časa interniran. Od leta 1942 je bil član Osvobodilne fronte. Slava njegovemu spominu.

Huda nesreča je doletela družino Premrou s Svetogorske ceste št. 69 v Gorici. V Soči je utonil 14 letni sin Jurko. Njegov starejši brat je tudi umrl na nesrečen način.

Pristaši množičnih organizacij raznih krajev so sprejeli številne protestne resolucije proti sodnemu postopanju proti listoma "Primorski dnevnik" in "Corriere di Trieste" ter proti prepovedi širjenja milanskega lista "Unità".

Matere otrok, ki so bili na letovanju v Jugoslaviji, pošiljajo iz raznih krajev in okrajev zahvale Podpornemu društvu za STO, ASIŽZ ter dr. Danevu in dr. Mašerovi za vso skrb, ki so jo posvečali otrokom.

V zadnjem času se širijo vesti, da bodo popolnoma ukinili delo v ladjedelnici Sv. Marka v Miljah. Če se bo to uresničilo ostane brez dela kakih 700 delavcev in nameščencev, večinoma iz Milj.

V Ukvah v Kanalski dolini spoštujemo stare slovanske šege in navade. Tudi "šagra sv. Jakoba" ni mogla mimo nas. Pravenovali smo jo ob navzočnosti številnih letoviščarjev iz Arsta, Gorice in Avstrije, ki so z zanimanjem sledili izvajanju lepe ljudske navade.

Na Kalvariji nad Podgoro je sekal drva Anton Pahor iz Podgore. Pod listjem je našel človeški okostnjak. Verjetno gre za vojaka, ki je padel v prvi svetovni vojni.

GOSTILNA IN PRENOČIŠČE ZA LETOVIŠČARJE LA FALDA - Sierras de Córdoba

Lastnik: MIRO in NADINA MERKUŽA

Dr. CONSTANTINO VELJANOVICH

Sala especial para tratamiento del reumatismo y sala de Cirurgia
Atiended: Lunes - Miércoles y Viernes
Pedir hora por teléfono
Defensa 1158 T. E. 34-5319

FILOMENA BENES de BILEK

SLOVENSKA BABICA

Lima 1217, Buenos Aires, T. E. 23-3389

HOTEL DISO

Lastnica naša rojakinja

AMELIA VIDA KJUDER

Sobe in stanovanja z vso udobnostjo. Par korakov od kopališča Bristol in palače Gran Casino in samo 100 metrov od postaje Estación Nueva del FCNGR. Za naše rojake najugodnejše cene.

ALBERTI 1831 — T. E. 5370

MAR DEL PLATA

strmel predse na cesto. 'Zdaj je že prepozno. Pa saj bi tudi prej ne imelo pomenapomena. Nikoli! Pa se človeku ne posveti takoj. Pustiva to! Pustiva!'

Skubin je stisnil ustnice in rahlo zatisnil veke; gledal je proti skupini hiš ob križpotju cest pod hribom, katere mu sta se vedno bolj približevala. Nagonski je dojel, kaj mu je hotel Čedermac. Ni si tajil, da so ga njegove besede zmeraj tako hudo zadele. Edini človek, katerega se je bal in spoštoval, oboje hkrati. Če bi živela sama kje na samotni, daleč od ljudi, bi se morda dal ugnesti po njegovi volji. Tako pa so ga neprestano mli močnejši, neposrednejši vplivi. Neizgovorjene besede, ki jih je le slutil, so ga zapekle in navdale z grdim občutkom ponižanosti. In vendar Čedermacu ni mogel zameriti. Celo bolelo bi ga, ako bi se mu kaj zgodilo. In to je bilo najhujše.

'Da so vas hoteli odpelati?' je pretrgal molk.

'Da'

'Ka vas je rešilo?'

Čedermac je vso pot razmišljal, kaj je ta dan Skubina napotilo k njemu. Ali je izvedel, kaj bi se mu bilo skoraj zgodilo in ga je pekla vest? Njegovo vprašanje je to potrjevalo. Ali se počuti tako grozno osamljenega, zapuščenega in zavrženega? Čedermac se je premagoval, a je tudi čutil, kako od

hipa do hipa bolj izgublja prejšnjo mirnost in vedrost.

'To bi bila zgodba', je spregovoril zamolklo. 'Najbrž niti jaz ne vem vsega. Eno pa je gotovo: da je to pot spodletelo sebični maščevalnosti ovaduhov.'

Posledne besede je izgovoril ostro in s poudarkom. Skubin je zardel do las, z obraza mu je izginila poslednja senca lahkomišelnega nasmeha. molčal je nekaj časa in hodil tako naglo, da ga je Čedermac le steška dohitel.

'Vi se motite', je slednjič iztisnil skozi zobe. 'Vi se zelo motite...'

'Zakaj se razburjaš?' se je zavzel Čedermac; že je razumel. 'Saj nikogar nisem imenoval. Pa ti že veš... Posredna krivda je lahko prav tako velika, če ne še večja. Veš, zdaj govorim o tebi, ker sva že pri tem, prej sem mislil nekoga drugega', mu je glas od razburjenosti uhaja v višino, da ga je s teška krotil. 'Počakaj, Žvan, da izgovorim do konca!' je rekel strogo, ko mu je Skubin segel v besedo. 'Ne ugovarjaj! Ne imej me za norca! Priznaj, to je bolj moško! Pa ti je težko, ker nisi delal iz prepričanja, ampak iz vrtoglavoosti. Saj vem, saj razumem. Ti nisi bil bi bil moral v kadetnico. Dober vojak bi bil. Če bi se že slednjič ozrel vase, se do konca izprašal in se zresnil, pa se ne boš... Je že vse povedal... Ne bom se razgovoril, ne boj se, ker mi težko dene. Tebe samo jezi, a mene boli, le

verjemi! Če si hotel živeti z ljudmi, bi se ne bil smel družiti z volkovi!'

'Mar so mi ljudje!' se je Skubin rezko otresel. 'Ali jih potrebujem?'

Ni res Žvan! Tako se mu blede, ki so ga ljudje zapustili, sebi v tolažbo se vara. Drug na drugega smo navezani. Verjemi, Žvan!'

Skubin je mrščil obrvi in molčal. Bilo je, kakor da s stisnjenimi zobmi drži udarce. Dosegla sta glavno cesto in obstala na križišču. Čedermac se je oslonil na palico in strmel v mladega tovariša. Ob poslednjih besedah ga je bila minila trdota, porajalo se mu je sočutje. Zatiiral ga je. Z mehko besedo bi mu dal le potuho. Tega ne sme! Tega noče!

Skubin ni prenesel njegovega pogleda, oziral se je po pobočju. Bele skale, gozdič, a više v hribu pust, kamniten svet, porasel z redkim grmovjem. Čedermacove besede so ga bile zadele, a mu niso segle globoko v dušo, ostale so le na površju užaljenega samoljubja.

'Ne bom več dolgo tu', je rekel počasi. 'Pojdem'.

'Kam?'

'Ne vem. Kamorkoli. Tu ne ostanim. Prosil sem za premestitev.'

Gospod Martin ga ni nehal gledati.

'Saj te bodo premestili za nor želiš', je slednjič zatgenil. 'Koga če ne

tebe? Župnijo dobiš, župnik postaneš.'

Skubin je za hip pomolčal. Ali ni je poslednjih besed zvenel rahel porog? Ustnice so se mu skrivile v nasmeh.

'Župnije ne dobim', je stresnil glavo. 'Človeka vidijo le takrat, kadar ga potrebujejo', mu je nehote ušlo z jezika.

Kakor da se je tega prestrašil, se je naglo ozrl v Čedermaca. Dva dolga trenutka sta se zrla v oči.

'Vsak dan si bil z njimi, ves njihov z dušo in telesom, a še jih ne poznaš', se je Čedermac nenadoma zavedel izstrmenja. 'Nikogar tako ne zaničujejo kot ovaduha in izdajalca. Saj je umljivo; preveč grdih zgledov so imeli v svoji zgodovini. Izrabijo ga, potem ga zavržejo in se ga sramujejo... Tega nisi vedel. Vidiš, kako si še mlad! Zda vidiš med dvema bregovoma...'

Skubin je zastrmel v avtobus, ki je bil privozil po cesti in obstal pred njima. Ni opazil, da mu Čedermac penuja roko. Bilo mu je žal, da se je napotil v Vrtnik, a ta trenutek bi se še ne hotel ločiti. Rad bi se vsaj malo opravičil in opral, prehudo mu je delo ponižanje.

'Ako dovolite, vas še pospremim. Do Kobarida.'

'Ne, hvala! Ni treba. In nočem.'

Segla sta si v roke.

(Nadaljevanje)

Resnica o škofu Rožmanu

ROŽMAN, KAKOR SO GA POKAZALI NJEGOVI FAŠISTIČNO - NACISTIČNI PRIJATELJI IN SODELOVALCI

Kakor je bilo javljeno, nekdanji ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, je dopel v prestolico Argentine in birmoval nedolžne slovenske otroke. SLOVENSKI GLAS mu je po njegovih zaslugah seveda napisal svojo "dobrodošlico". Iz te so naši rojaki razbrali pravi, nepotvorjeni Rožmanov portret. Zaradi resnice in pravice, zajeli smo samo nekaj značilnih dogodkov in dokumentacij, ki vsebujejo najtežjo obtožbo proti vnetemu okupatorjevemu pomagaču škofu Romanu. To pa je tukajšnje organizatorje Rožmanovega obiska prav v živo zadelo. Potihem so si nađejali, da bodo z njegovim obiskom uspeli spet "utrđiti" svojo oblast nad pre-

Italijani in Nemci, temveč, ker so bili fašisti. Nas vprašujejo, naj navedemo, kateri duhovnik je streljal s strojnico, čeprav bi jim v tem pogledu mogel dati najboljši odgovor g. "dušebrižnik" dr. Lenček, kateri bi lahko verjetno tudi povedal, kateri je bil najbolj spreten v porabi različnega orožja. On je imel najožje zveze z različnimi duhovniškimi streljalci ter je prejel že l. 1942 od okupatorjev tudi samokres.

Po "Duhovnem življenju" in po Rožmanu, je bila okupatorska oblast zasnovana na imperialističnih bajonetih in rasističnih "načelih", katera je poteptala najosnovnejše pravice slovenskega naroda in slo-

"Odbora vaških straž". Rožman je dal podrejenim cerkvenim funkcionarjem, zaupnikom in kaplanom navodila za ustanavljanje oboroženih oddelkov, kateri so skupno z okupatorjem vršili zločine in ovađuške posle. Protijudski krajevni duhovniki, oboroženi s samokresi, so bili organizatorji, voditelji in izvrševalci zločinov, katere so počele "vaške straže". V teh oboroženih izdajalskih organizacijah, katerim je okupator dal naziv "Milizia Volontaria Anticomunista" (MVAC), so se posebno odlikovali duhovniki Križaj, Mavec, Šinkar, Malovrh, itd. Rožman je imel z njimi zvezo preko svojega tajnika dr. Ignacija Lenčka, kateri je take pokvarjene duhovnike nameščal po omenjenih oboroženih edinicah. Ti oboroženi oddelki so z Italijani sodelovali pri interniranju zavednih Slovencev, pri streljanju talcev, pri umorih in pokoljih, požigih in ropanjih. V roški ofenzivi proti narodnoosvobodilnim vojskam so sodelovali kot sestavni del italijanske vojske. Po kapitulaciji Italije je Rožman dal nalog vsem svojim zaupnikom v bivših MVAC, naj takoj vstopijo v oborožene formacije domobranstva. Tu so vršili svoje krvavo izdajstvo dalje pod nemškimi okupatorjem. Vsakemu bataljonu je on posebej izbral duhovnika-kurata. Vse to so samo čisto verska dejstva? Verjetno smatra "Duhovno življenje", da je tudi to Rožmanovo sodelovanje z Rupnikom ter Rösenerjem in isti "verski" nagibi so ga vodili tudi, da je sodeloval pri zapirski domobranec Hitlerju, kot je sam rekel, da bi tako Slovcem dokazal, da se popolnoma soglašajo z nacističko politiko. Ker on sam osebno ni streljal in obešal (ker to so na mesto njegova opravljali njegovi najožji pomočniki), proglašajo sedaj "Duhovno življenje"

njegove postopke za čisto verska sredstva. Na tej liniji je verjetna tudi njegova zveza z gestapovskim menihom Hartlom, kateri je bil neposredno podrejen gestapovski policiji v Berlinu in s katerim je imel Rožman več sestankov. "Duhovno življenje" bo seveda spet vse to tajilo. Zato naj mu navedemo izpoved Rožmanovega prijatelja in sodelovalca Rupnika:

"Na prelomnici l. 1941-42, mi je kapetan Tornari, član italijanske obveščevalne službe omenil, da se pri nas pripravlja ustanovitev vaških straž, to je nekaka milica, ki bi imela namen ščititi hiše in vasi pred partizanskimi vpadi. V juniju 1942 je bil pri meni dr. Marjan Zajc, da mi v imenu "Odbora vaških straž" pri škofu pokliče v ta tabor in da sem jaz kot najstarejši slovenski vojak predestriran, da to stvar organiziram in vodim. Kratko za tem je bil Zajc ponovno pri meni. Pišel me je še enkrat snubit. Zavzel pa sem tudi tedaj odklonilno stališče. Ob tej priliki pa mi je Zajc omenil, da se konference "Odbora vaških straž" vodijo pod predsedstvom škofa in da so v tem taboru še: dr. Šmajd, Avsenek, Remeč, Žitnik, Rudolf in Križman."

Rožman je svoji duhovščini s cerkveno disciplino nalagal, da v svojem kraju vrši propagando in rekrutacijo v "vaške straže" in kasneje v MVAC. Kaplan Mavec je izpovedal: "V belo gardo sem šel zaradi škofove odredbe... Ko je škof OF obsodil, sem kot duhovnik stal za svojim škofom... Bela garda je res sodelovala z Italijani." Kakšne posle so vršili ti Rožmanovi duhovniki, kaže pismo generala, kom. armadnega zbora m. Robotija, Vrhovnemu poveljstvu oboroženih sil Slovenije-Dalmacije, z dne 1. sept. 1942, 03, 5460 Sz:

17. 9. 1942

General inf. mestnik!

Na vaše pismo z dne 6. 9. 1942, izjavljam da nisem nobenega pomisleka, da se besede gen. Ruggera odnose v ščit, kakor je navajate Bilopa, in tako:

Juni 1942/21. 6. mi, za začetkom novembra ali ob koncu oktobra, prišel predelavnik general Ruggero, ki mi omenil svojih obiskih lovca (travate name), ki je prišel sedaj v tujbiano. Priporočal je, kako so pripravljali partizane na prvem obdobju od Albanije in Črnogore, Serbije, Dalmacije in Bosne in da so v tem kraju zelo izkušeni. Kako mu pripravil: Mo, potem boste pač tudi, in naši pokrajinski uspravili konca s partizanstvom. Otvoril je: Mo, ne levo! Na moje zaupanje in uveljavljanje, ki je vrtati se morajo iti zdej, na zimsko in gozdove kati in na sarko svo očijo sehoj, in sarko na more na gradbeno preučevati. Sier na pa partizanom po gozdovih spleh ne do uveljaviti. Na to nam nam katal. Pričakoval sem, da boste s pomočjo MVAC sodelovali uporabiti popokso naravnost s pokrajini: kon: "Pavel vam bom odribe, kaj jaz mislim s MVAC kiseru Slovence, a kako glavam na Slovence in njihove kaj MVAC nam Italijanom mnogo pomoče (imal nam vti, da misliš kači: "na Italijane ščiti"), a med nam Slovence ustvarja katilno sovornost, da ga potlačil led ne boste mogli odpraviti."

Zjasa se mi, da na prav tako poročila kakor je Italijana. Boste pač prevedili, o katerih je morate uporabiti bi.

Pogovor in selagorlov!

+Gregorij Rožman

Rožmanovo pismo kolaboratorskemu pisunu Javorniku,

Comando XI Corpo d'Armata

Il sacerdote Prof. Dr. Ignazio Lenček "i" autorizato a curia
 con amato di pistola -

11. 9. 42 - 11
 I' ordine
 M. G. de M.

11 deloban della curia di du.
 lista N. 020236 rubricata
 nel Comune di "Crikvenica" in data
 8-11-42;

Dokaz, da duhovnik profesor dr. Ignacij Lenček je upravičen nositi samokres.

prostimi zapeljanimi dušami, katere se radi škofa nahajajo v Argentini in drugod po širokem svetu. Upali so, da jim bo morebiti nasedel tudi kak stari naseljenec, če bodo večje operirali s krščanstvom in slovenstvom. Te njihove mahinacije pa so seveda v luči dokazov omajale. Poskušajo z enostavnim tajenjem, lažmi, licemerstvom in ne bežijo niti od takega cinizma, kot je trditev, da je Rožmanovo delo bilo narekovano edino le "na etičnih načelih". Njegovo učenje je bilo učenje Duha, ne z mečem in strojnico... Zato so na svetu generali (kot vidimo Rupnik, Roesener in drugi Rožmanovi sodelovalci), on pa je bil duhovnik." Dejstva govore, da sam Rožman ni bil takega mišljenja...

venskega človeka, zgrajena na "osnovnih etičnih načelih". Oni jo niso samo priznavali, temveč tudi branili do zadnjega, kot vidimo, z vsemi sredstvi in ne samo s "čisto verskimi sredstvi".

Oblast, katero je slovensko ljudstvo, po preganjanju okupatorja s svoje zemlje, prevzelo samo v svoje roke, oblast, s katero je to ljudstvo prvič v zgodovini zadihalo svobodno v vsakem pogledu, izgleda po ravnanju Rožmana in njegovih branilcev ne zasluži take karakteristike. Čeprav je "vsaka oblast od Boga" ter se ji je treba pokoravati, proti tej oblasti Rožman in njegovi dalje rovarijo (če je to delo brezuspešno in jalovo, ni njihova krivda, temveč posledica zrelosti slovenskega naroda).

"Duhovno življenje" pravi, da je bil dr. Rožman samo duhovnik, on je samo z verskimi sredstvi deloval proti "komunističnim naukom". Sodna razprava v Ljubljani je neizpodbitno potrdila, da je Rožman v škofijskem dvoru predsedoval sestankom

- Quesería y Fiambrería "LA IBERICA" de Cuervo y Fernández Avda. Fco. Beiró 5399 T. E. 50-8562
- FOTO-ARTE MACOS Najpopularnejši na Dock Sudu Facundo Quiroga 1825 T. E. 22-8327
- EDINA SLOVENSKA STAVBENIKA v Saavedri ANDREJ BOŽIĆ in SIN Tehnična konstruktorja Ruiz Huidobro 4554-58 T. E. 70-6112
- KROJAČNICA CIRIL PODGORNIK Tinogasta 5206 Buenos Aires
- Stavbeni kovač FRANC ČOHA Calderón 2770 T. E. 50-6655

HERRERIA DE OBRA HUMAR y MAKUC Av. Central 3720 Calle No. 2 3729 T. E. 740-1604

Juan Sopic e hijo Hormigon armado Onel. Domínguez 244 T. E. 652-0244 Villa Madero

SPLOŠNO STAVBENO MIZARSTVO ANTON FORNAZARIĆ Espeña 558 - J. Ingenieros - T.E. 757-271

LA VOZ ESLOVENA

EDITADO POR EL CONSORCIO DE LA VOZ ESLOVENA

"Poveljstvo XI raggruppamento G. A. F. sporoča, da se krajevni duhovniki, ki so, kot znano, večinoma ustanovitelji in vodje oddelkov MVAC, izrazili željo, da bi mogli biti oboroženi s samokresi. Smatram, da je potrebno ugoditi prošnji in prosim v ta namen poveljstvo, da vljudno posreduje pri intendaturi za dobavo 20 samokresov in potrebno množino nabojev." Dalje Rupnik: "Za agente politične komisije je Hacin dobival največ ljudi na priporočilo "Odbora vaških straž" in kasneje "Narodnega odbora", ki je imel svoje seje pri Rožmanu... saj to je odbor, ki ga smatram za tajno direkcijo, ki je nadomeščal te ljudi. Ta odbor je poslal svoje ljudi tudi v domobranski štab, ki so zavzemali vsa vidna mesta." — Nacistični krvnik nad Slovenijo, Roesener, o nalogah "Slovenskega domobranstva": "Slovensko domobranstvo" naj bi nadomestilo nemške sile na področju Ljubljane... Temeljno misel za formiranje domobranstva je prav za prav iznesel kaplan Križman, ki je prišel k meni, tudi dr. Smajd... Prišla sta k meni s priporočilom kriminalnega komisarja Krueggerja. Predlagala sta, da bi se vse belogardistične edinice, ki so na ljubljanskem področju, združile v neko celoto, ki bi se skupaj z našimi četami borile proti partizanom. Po njunem predlogu naj bi jim dali orožje, municijo in druge stvari." — Dalje pripo-

veduje Roesener: "Da je Rainer (državni namestnik Velikonemškega Rajha) že novembra 1943 stalno pritiskal na to, da se čimprej ustanovi neka domača vojska iz domačih sil! ("Duhovno življenje" pravi, da je bila to "reakcija naroda na zločine OF itd.") Ko je Rainer prišel v Ljubljano s tem namenom, je poklihal tudi Rožmana in sta se razgovarjala na samem 15 do 20 minut. — Dalje pravi Roesener — da je v taktično-operativnem pogledu bilo domobranstvo podrejeno njemu ter spadalo v armadni skupini Kesslerling in Loehr. V domobranstvo sem poslal svoje oficirje in podoficirje. V okvirju domobranstva samega, pa je bila osnovana oficirska in podoficirska šola, ki pa ni odgovarjala številnim zahtevam. Na mojo prošnjo je odredil Himmler po Rainerjevem predlogu, da se lahko gotovo število pripadnikov domobranstva učil v podoficirski šoli orožja SS."

Vizjak, šef personalnega oddelka domobrancev je izjavil: "Iz poedinih razgovorov, ki sem jih imel čisto privatno s podrejenimi oficirji, so mi zaupali, da se nahajajo v škofijskem dvorcu, da imajo tam neke sestanke in da je škof Rožman glavni, ki podpira te akcije."

Tožilec je vprašal Vizjaka, ali je to bilo

vojaško delo? — Vizjak: "Popolnoma vojaško delo."

O zvezah Rožmana z domobranstvom je Vizjak rekel: "Z njimi smo imeli zvezo preko dr. Lenčka, ki je bil njegov kurat in ki ga je "on odredil". Dalje je rekel, da je imel Rožman Lenčka kot svojega zaupnika v domobranstvu, v "Pokrajinski upravi" pa Kregarja, o katerem pravi sam, da je že v italijanski internaciji vohunil za Italijane, kasneje pa, da je "zahajal na Gestapo in da je bil tam kuhan in pečen." Kregar je bil Rupnikov tajnik. Zveze Rožmana z Gestapo so bile vsekakor na bazi "ideološke borbe". O sličnih vezah Rožmana je rekel Roesener: "K meni je nekoč prišel nek SS vodja glavnega varnostnega urada, da se predstavi. Kot se spominjam je bil v civilni obleki. Vprašal sem ga, kakšne opravke ima v Ljubljani. Rekel mi je, da je obiskal Rožmana. Po razgovoru z Rožmanom je bil zopet pri meni. Vprašal sem ga o čem sta se razgovarjala. Odgovoril je, da se v nobenem pogledu ne more izjaviti. Nato pa je Rožmana nekako karakteriziral rekoč, "s tem možem se bo lahko delalo, je pa zelo velik lisjak". Možno je, da je bil ta višji SS vodja večkrat pri Rožmanu, jaz pa vem za dva primera." (Zaključek prihodnjic)

ZELEZO - BETONSKO PODJTJE

RUDOLF KOMEL

za načrte in preračune

Bernaldez 1655

T. E. 67-1411

BAZAR "DANUBIO"

D. UGLESSICH

Avda. San Martín 2902

T. E. 59-0835

TRGOVINA ČEVLJEV "BELTRAM"

Vas po domače postreže.
Pridite, pa se boste prepričali!
Se priporoča

ALBERT BELTRAM

Donato Alvarez 2288

Buenos Aires

Reinaldo Wasserman
MEDICO

Nazca 2381

U. T. 50-2845

TISKARNA RUDOLF ZIVEC

Sarmiento 40 Caseros

T. E. 757-1101

KROJAČNICA "LA TRIESTINA"

izdeluje po najmodernejšem kroju

DANIJEL KOSIC

Calderón 3098

T. E. 50-6228

Devoto - Buenos Aires

Krojačnica LEOPOLD UŠAJ

Avda. FRANCISCO
BEIRO 5380, Dep. 2

T. A. 50-4542

VILLA DEVOTO

Mehanična delavnica
JOSIP HLAČA

Villa Real 140 J. Ingenieros - T.E. 757-640

HERRERIA DE OBRAS

BRATA RIJAVEC

Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela

Segurola 1008-14

T. E. 67-6250

Buenos Aires

RADIO

Izdelovanje novih aparatov ter vsakovrstna popravila izvršuje

JAKOB KREBELJ

Cespedes 3783 (vogal Avda. Forest)

T. E. 54-4650

Recreo "Europa"

Pripraven za nedeljske izlete v Tigre. Prevoz s postaje Tigre F.C.N.G.B. do recrea in nazaj

Lastnika:

BRATA ROVTAR

Tigre F.C.N.G.B. T. E. 749-589

Rio Carapachay

KROJAČNICA

Franc Melinc

Paz Soldan 4844

U. T. 59-1356

Buenos Aires

TRGOVINA JESTVIN

Srečko Turel

TRELLES 1402

U. T. 59-4104

Mercado "LAS MAGDALENAS"

CARNICERIA RAUBAR

Puestos 21, 24, 25 - Avda. Fco. Beiró 5276

Restavracija **IVANČIČ RUDOLF**

IVANČIČ RUDOLF

Añasco 2622

Electricidad y plomería **JOSE RADAN**

JOSE RADAN

Bernaldez 1550

Buenos Aires

Ferdinand Cotič

TRGOVINA Z ŽELEZNINO

Lope de Vega 2989

T. E. 50-1383

FABRICA DE MOSAICOS

ALBERTO GREGORIĆ

Venta de materiales de construcción

Avda. Fco. Beiró 5671

T. E. 50-5388

MECANICA y ELECTROTECNICA

E. LOZEJ y W. COX

Avda. Riestra 115

T. E. 61-0058

CALEFACCION

CIRIL PLESNIČAR

Calle Tronador 3203, T. E. 70-6166

Buenos Aires

TRADUCTOR PUBLICO

Esloveno, servio-croata, checoslovaco y demás idiomas europeos. Extracciones de partidas para jubilaciones.

San Lorenzo 937, Rosario (Sta. Fé)

MIZARSKA DELAVNICA

"LA PRIMERA"

PETER JONKE

Lastnik:

Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela

Pasos Los Andes - Rio Ceballos

CORDOBA

LASTNA PEKARNA in TRGOVINA

JESTVIN

"TRIESTINA"

Lastniki:

KUKANJA in BRATA GEC

25 de Mayo 2806

CORDOBA

Kadar se želite naužiti čistega kordobskega zraka in se v miru odpočiti, se obrnite na

Hostería "LOS ALPES"

lastnik **PETER JONKE**, Rio Ceballos

Córdoba

Izvrstna postrežba in zmerne cene!

Tiskarna "Córdoba"

Tiskarsko podjetje naših rojakov

Ferfolja, Baretto & Paškulin

Izvršuje vsakovrstna tiskarska dela

Gutenberg 3360

T. A. 50-3036

Nasproti postaji tramvaja Lacroze na Avnidi San Martín

BUENOS AIRES

Talleres Gráficos "Córdoba", Gutenberg 3360, Buenos Aires, — 7-XI-1949

RUDOLF KLARIČ

INDUSTRIJA ELEKTRIČNIH IZDELKOV

JOSE BONIFACIO 663

BUENOS AIRES

Krojačnica Stanislav Maurič

VELIKA IZBIRA MODERNIH OBLEK

TRELLES 2642

T. A. 59-1232